

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 13 maja 2026 r.
Znak sprawy: DŻW.bhż.058.10.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 16713 w sprawie zasad kontroli produktów rolnych i żywności importowanych do Unii Europejskiej, w szczególności z krajów Mercosur, pod kątem spełniania norm unijnych

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 16713 złożoną przez Pana Grzegorza Płaczka, Posła na Sejm RP, w sprawie zasad kontroli produktów rolnych i żywności importowanych do Unii Europejskiej, w szczególności z krajów Mercosur, pod kątem spełniania norm unijnych, przekazuję odpowiedź w przedmiotowej sprawie w zakresie właściwości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

- 1. Zasady kontroli zgodności z normami UE. W jaki sposób przeprowadzana jest kontrola produktów rolnych i żywności importowanych do Unii Europejskiej pod kątem spełniania unijnych norm jakościowych, sanitarnych, weterynaryjnych oraz fitosanitarnych?*

Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi podlegają trzy inspekcje zaangażowane w kontrole towarów przywożonych z krajów trzecich, tj. Inspekcja Weterynaryjna, Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Z kolei kontrole sanitarne są realizowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną pozostającą w obszarze właściwości Ministra Zdrowia.

Polska jako państwo członkowskie UE stosuje systemy kontroli urzędowej żywności pochodzenia zwierzęcego zgodne z prawem UE i według standardów

zharmonizowanych na poziomie całej UE. Podstawowym unijnym aktem prawnym regulującym zasady przeprowadzania kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych jest rozporządzenie (UE) 2017/625¹ (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych). System urzędowej kontroli jest oparty na analizie i ocenie ryzyka, współpracy międzynarodowej i nowoczesnych narzędziach informatycznych, co pozwala na sprawne identyfikowanie nieprawidłowości oraz ich eliminowanie.

Ww. system przewiduje przy tym zaostrożenie kontroli w zależności od stwierdzanych niezgodności w obszarze bezpieczeństwa żywności. Zaznaczyć należy, że stosowane procedury wzmożonych kontroli obowiązują we wszystkich państwach członkowskich i niezależnie od tego, którądy towar zostaje wprowadzony na rynek wewnętrzny. W przypadku nałożonych dodatkowych kontroli, każde państwo członkowskie wdraża te same działania weryfikujące. Wzmożenie kontroli jest przewidziane w przypadkach podejrzenia lub stwierdzenia niezgodności w przedstawianych do kontroli przesyłkach.

Niezależnie od liczby przesyłek zwierząt i towarów wprowadzanych na obszar celny UE z krajów trzecich, każda przesyłka musi zostać poddana kontroli urzędowej w punkcie kontroli granicznej (BCP) pod kątem bezpieczeństwa żywności na zewnętrznej granicy UE. Kontrole takie realizują graniczni lekarze weterynarii – organy Inspekcji Weterynaryjnej.

Dodatkowo, przywóz produktów pochodzenia zwierzęcego do UE z krajów trzecich jest możliwy jedynie wówczas, gdy kraj trzeci lub jego region został zatwierdzony przez Komisję Europejską do eksportu na teren UE oraz zakład eksportujący został autoryzowany do eksportu danego towaru na teren UE. Wyklucza to przywóz produktów pochodzących z krajów czy zakładów, które nie wdrożyły standardów UE w zakresie bezpieczeństwa żywności i nie stosują procedur przewidzianych w prawie UE.

¹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (Dz.U. L 95 z 07.04.2017, str. 1, z późn.zm.)

Każda przesyłka żywności pochodzenia zwierzęcego wprowadzana do UE nie może zostać zwolniona do obrotu przez organy Krajowej Administracji Skarbowej zanim nie uzyska pozytywnej decyzji granicznego lekarza weterynarii. Kontrolę podlega dokumentacja przesyłki, w tym świadectwo urzędowe, oraz inne dokumenty towarzyszące przesyłce. Następnie przeprowadza się kontrolę identyfikacji przesyłki tj. zgodności zwierząt lub towaru i jego oznakowania z dokumentacją. Przepisy unijne z zakresu bezpieczeństwa żywności określają wyjściowy poziom częstotliwości kontroli bezpośrednich produktów pochodzenia zwierzęcego. Częstotliwość kontroli bezpośredniej jest zwiększana w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości np. niezadawalających wyników badań. W stosownych przypadkach podczas przeprowadzania kontroli bezpośredniej przesyłki pobierane są próby do oceny organoleptycznej lub do badań urzędowych w laboratoriach Inspekcji Weterynaryjnej.

Artykuły rolno-spożywcze wprowadzane do obrotu na polskim rynku powinny również spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, niezależnie od tego, czy zostały wyprodukowane w Polsce czy w innych krajach, np. Mercosur. Nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych zgodnie z przepisami ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (ustawa o IJHARS) sprawuje Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS). Do jej zadań, w ramach sprawowanego nadzoru, należy m.in. kontrola artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich UE oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Urzędowej kontroli przeprowadzanej przez IJHARS w obrocie z zagranicą podlegają artykuły rolno-spożywcze wyszczególnione w przepisach krajowych oraz świeże owoce i warzywa oraz banany objęte wymaganiami norm handlowych UE, zgodnie z zakresem rozporządzenia (UE) 2023/2429². Kontrola jakości handlowej w imporcie jest kontrolą obowiązkową. Celem kontroli jest sprawdzenie zgodności produktu z przepisami o jakości handlowej oraz deklaracją jakościową przedłożoną przez wprowadzającego do obrotu, w tym importera, jak również sprawdzenie warunków jego składowania lub transportowania. Deklaracją jakościową może być np. atest jakościowy, specyfikacja produktu, świadectwo jakości lub etykieta

² rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/2429 z dnia 17 sierpnia 2023 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do norm handlowych dotyczących sektora owoców i warzyw, niektórych przetworów owocowych i warzywnych oraz sektora bananów oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 1666/1999 oraz rozporządzenia wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 i (UE) nr 1333/2011 (Dz. Urz. UE L 2023/2429 z 03.11.2023, z późn. zm.)

produktu. W przypadku świeżych owoców i warzyw objętych normami handlowymi UE, zgłoszeniu do kontroli IJHARS podlega każda ilość produktu.

Przesyłki towarów przywożonych z państw trzecich objętych regulacjami fitosanitarnymi także są poddawane granicznej kontroli fitosanitarnej (tj. kontroli występowania agrofagów – szkodników i sprawców chorób roślin) realizowanej przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) lub, w określonych przypadkach, przez Krajową Administrację Skarbową. Zakres tych kontroli wynika z przyjętych na poziomie UE przepisów stosowanych w sposób bezpośredni przez wszystkie państwa członkowskie. W przepisach tych określony został zakres towarów – tj. roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów objętych zakazem wprowadzania do UE, a także towarów objętych obowiązkiem przeprowadzenia granicznej kontroli fitosanitarnej w razie importu. Przesyłki regulowane na podstawie przepisów fitosanitarnych są poddawane kontroli dokumentacji, identyfikacyjnej i bezpośredniej (zdrowotności) przeprowadzanej przez inspektorów oddziałów granicznych wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa lub, w określonych przypadkach, przez przedstawicieli służby celno-skarbowej.

Zasady kontroli urzędowych pozostają bez zmian niezależnie od umów handlowych podpisywanych przez UE z krajami trzecimi.

2. Pobieranie próbek towarów importowanych z krajów Mercosur. W jaki sposób pobierane są próbki produktów rolnych i żywności importowanych z krajów Mercosur? Czy odbywa się to w sposób losowy z wybranych kontenerów, czy też na podstawie analizy ryzyka?

Próbki produktów rolnych i żywności pochodzenia zwierzęcego przywożonych z krajów trzecich, w tym z krajów Mercosur, podlegających kontroli urzędowej organów Inspekcji Weterynaryjnej pobierane są w ramach kontroli bezpośredniej. Poziom i częstotliwość tych kontroli ustalane są w oparciu o analizę ryzyka, uwzględniającą m.in. kraj pochodzenia, rodzaj towaru oraz dotychczasowe wyniki kontroli. Typowanie przesyłek do kontroli odbywa się z wykorzystaniem systemu TRACES, który umożliwia losowy dobór przesyłek zgodnie z określonymi poziomami kontroli.

W sytuacji, gdy dana przesyłka nie została wytypowana do kontroli bezpośredniej, jednak w toku kontroli dokumentów lub identyfikacyjnej zostaną stwierdzone nieścisłości lub okoliczności budzące wątpliwości, urzędowy lekarz weterynarii może

podjąć decyzję o przeprowadzeniu kontroli bezpośredniej. Kontrola taka może obejmować również pobranie próbek do badań laboratoryjnych.

Z kolei o zakresie i trybie kontroli przeprowadzanej przez organy IJHARS decyduje inspektor, biorąc pod uwagę: ocenę ryzyka wystąpienia niezgodności, w tym specyficzne cechy badanego produktu, wyniki wcześniejszych kontroli oraz warunki i możliwości techniczne do przeprowadzenia kontroli. W przypadku, gdy po przeprowadzeniu oględzin obejmujących ogólną ocenę wyglądu partii artykułu rolno-spożywczego, zachodzi podejrzenie co do jego niewłaściwej jakości handlowej, inspektor z danej partii może pobrać próbki w celu wykonania dalszych badań laboratoryjnych na zgodność z deklaracją (np. atestem jakościowym, certyfikatem jakości, sprawozdaniem z badań, specyfikacją, umową).

W zakresie produktów ekologicznych próbki pobierane są na podstawie analizy ryzyka lub w przypadku podejrzeń. Obecnie Komisja Europejska prowadzi prace nad rozporządzeniem, zgodnie z którym określone zostaną produkty ekologiczne, które będą objęte wymogiem poboru próbek podczas kontroli granicznych.

W ramach kontroli fitosanitarnej przeprowadzanej przez PIORIN towarów importowanych do UE, w tym pochodzących z krajów tworzących grupę Mercosur, pobiera się próbki do badań laboratoryjnych w kierunku agrofagów szkodliwych dla roślin wymienionych w ww. przepisach UE (tj. organizmów kwarantannowych dla Unii, objętych środkami fitosanitarnymi oraz regulowanych w przypadku ich występowania na określonych roślinach przeznaczonych do sadzenia lub nasionach do siewu). Próbki pobiera się również w sytuacji zaobserwowania objawów mogących wskazywać na obecność agrofaga dotychczas nieznanego na obszarze UE. Próbki pobierane są w każdym przypadku, gdy w wyniku oceny wizualnej towaru stwierdzono objawy wskazujące na podejrzenie porażenia przez wskazane powyżej agrofagi, a w przypadku gdy nie są obserwowane objawy porażenia, w celu wykrycia agrofagów występujących w formie bezobjawowej (latentnej), gdy wymóg taki określono w przepisach UE oraz monitoringowo na podstawie oceny ryzyka.

3. Miejsce pobierania próbek w kontenerach. Z jakich miejsc kontenera pobierane są próbki do badań laboratoryjnych? Czy próbki pobierane są wyłącznie z tylnej części kontenera, czy również ze środka oraz z przedniej części ładunku, w celu zapewnienia reprezentatywności badania całej partii towaru?

Miejsce pobierania próbek z kontenera w przypadku towarów importowanych z państw trzecich i podlegających kontroli urzędowej organów Inspekcji Weterynaryjnej uzależnione jest od danej przesyłki. W przypadku, gdy w jednym kontenerze znajdują się różne partie towaru lub różne asortymenty, próbki pobierane są z tych miejsc, w których znajdują się poszczególne partie lub asortymenty. Niezależnie od powyższego, próbki pobierane są zawsze w sposób zapewniający ich reprezentatywność dla całej partii towaru. Oznacza to, że – w zależności od rodzaju i sposobu załadunku produktu – mogą być one pobierane z różnych części ładunku, w tym zarówno z tylnej, środkowej, jak i przedniej części kontenera, o ile jest to niezbędne dla uzyskania miarodajnych wyników badań.

Próbki do badań laboratoryjnych w ramach kontroli jakości handlowej pobierane są natomiast zgodnie z zasadami określonymi w obowiązujących przepisach krajowych i unijnych oraz w dokumentach normalizacyjnych (np. Polskich Normach). Metodyka pobierania próbek do badań laboratoryjnych została określona w przepisach krajowych oraz unijnych.

Próbki do badań laboratoryjnych z przesyłek objętych regulacjami fitosanitarnymi pobierane są z kolei zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa Unii Europejskiej oraz przepisami szczegółowymi dotyczącymi określonych agrofagów, a także zgodnie z Międzynarodowym Standardem Środków Fitosanitarnych ISPM 31 oraz zarządzeniami Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie postępowania inspektorów Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa przy pobieraniu prób do badań laboratoryjnych oraz wykonywaniu granicznej kontroli fitosanitarnej.

4. Dopuszczenie towaru do obrotu przed uzyskaniem wyników badań. Czy po pobraniu próbek dana partia towaru oczekuje na wyniki badań laboratoryjnych przed dopuszczeniem do obrotu na rynku UE, czy też może zostać warunkowo dopuszczona do sprzedaży przed uzyskaniem ostatecznych wyników?

Przesyłki towarów podlegających kontroli urzędowej organów Inspekcji Weterynaryjnej, z których pobrano próbki w ramach krajowych planów kontroli żywności pochodzenia zwierzęcego przywożonej z państw trzecich, co do zasady mogą zostać dopuszczone do obrotu na terytorium UE przed uzyskaniem wyników badań laboratoryjnych. Należy jednak wskazać, że podmioty odpowiedzialne za wprowadzenie towaru do obrotu często podejmują decyzję o czasowym wstrzymaniu wykorzystania danej partii do czasu uzyskania wyników badań. W przypadku próbek pobranych w ramach kontroli

wzmoczonych, w sytuacji podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości lub w związku z zastosowaniem przez UE ograniczeń w przywozie (tzw. środków nadzwyczajnych), przesyłki takie podlegają natomiast obowiązkowi wstrzymania i mogą zostać dopuszczone do obrotu dopiero po uzyskaniu pozytywnych wyników badań laboratoryjnych.

Podczas kontroli przeprowadzanych przez IJHARS, jedynie w przypadku konieczności wykonania badań laboratoryjnych, artykuły rolno-spożywcze mogą być, za zgodą organu celnego, składowane w miejscu i na warunkach określonych przez organ IJHARS do czasu uzyskania wyników badań pobranych przez ten organ próbek albo skierowane do miejsca przeznaczenia i poddane badaniom laboratoryjnym przez właściwy miejscowo organ IJHARS. Przepisy nie dopuszczają warunkowego wprowadzenia do obrotu na terenie UE produktów będących w trakcie kontroli i oczekujących na wyniki badań laboratoryjnych.

Natomiast przesyłki objęte regulacjami fitosanitarnymi, z których zostały pobrane próby do badań laboratoryjnych, ze względu na wymóg wynikający z przepisów lub podejrzenie porażenia przez agrofaga (objawy porażenia), pozostają zatrzymane do czasu uzyskania wyników badań laboratoryjnych w punkcie granicznym lub mogą być dopuszczone do przemieszczania pod nadzorem celnym do wyznaczonego magazynu, gdzie są składowane w oczekiwaniu na wynik. Natomiast w przypadku pobrania próbek w ramach monitoringu, przesyłki nie muszą oczekiwać na wynik badania.

5. Zakres i liczba próbek z danej partii towaru. Czy z każdej partii produktów rolnych i żywności pobierane są próbki do badań pod kątem obecności substancji zabronionych w UE, w tym pestycydów oraz ich pozostałości? Jaka jest liczba i masa próbek pobieranych z jednej partii towaru?

W ramach realizacji planów kontroli żywności pochodzenia zwierzęcego przywożonej z państw trzecich próbki do badań laboratoryjnych pobierane są przez Inspekcję Weterynaryjną z określonego odsetka przesyłek. Poziom ten ustalany jest na podstawie analizy ryzyka uwzględniającej m.in. powiadomienia w systemie RASFF³, stopień przetworzenia produktów oraz możliwe zagrożenia. Dobór kierunków badań ma

³ Unijny System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (Rapid Alert System for Food and Feed)

charakter celowy i opiera się na wiedzy naukowej, dotychczasowych wynikach kontroli oraz analizie ryzyka.

W przypadku produktów ekologicznych poddawanych kontroli przez IJHARS, próbki np. w kierunku pozostałości pestycydów są pobierane reprezentatywnie. Liczba i masa próbki pobranej z partii zależy od kategorii towaru.

6. Kontrola warunków transportu produktów wrażliwych. Ze względu na długi czas transportu produktów rolnych, w szczególności mięsa oraz produktów mlecznych, czy przewidziane jest nadzorowanie warunków ich przechowywania podczas transportu? Czy kontrolowana jest temperatura transportu oraz ciągłość łańcucha chłodniczego od miejsca produkcji do momentu wprowadzenia towaru na rynek UE?

W przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego wymagającej przechowywania i transportu w temperaturze kontrolowanej konieczne jest zachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego. Produkty pochodzenia zwierzęcego przewożone w warunkach stałej, obniżonej temperatury transportowane są w chłodniach lub mroźniach – w specjalnie przystosowanych do tego chłodzonych kontenerach czy samochodach. Temperatura jest rejestrowana, a rejestry oraz temperatura są weryfikowane podczas kontroli urzędowej w BCP.

Także IJHARS przeprowadza kontrole warunków składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych, które polegają m.in. na sprawdzeniu, czy artykuły rolno-spożywcze są składowane lub transportowane w sposób zapewniający zachowanie ich właściwej jakości handlowej.

7. Kontrola pod kątem stosowania antybiotyków. Czy importowane produkty rolne, w szczególności mięso, są kontrolowane pod kątem obecności antybiotyków oraz innych substancji leczniczych, których stosowanie jest zabronione na terenie Unii Europejskiej?

Wprowadzana do UE żywność pochodzenia zwierzęcego, w tym mięso, podlegają kontroli w zakresie obecności bądź przekroczenia maksymalnych poziomów pozostałości antybiotyków oraz innych substancji farmakologicznie czynnych, których stosowanie jest zakazane lub ograniczone na terytorium UE. Badania w tym zakresie realizowane są zgodnie z krajowymi planami kontroli ww. substancji sporządzanymi corocznie i podlegającymi zatwierdzeniu przez Komisję Europejską.

Dodatkowo próbki w powyższym zakresie pobierane są również w przypadku objęcia zakładu pochodzenia kontrolą wzmożoną w związku z wcześniej stwierdzonymi niezgodnościami lub w sytuacji wystąpienia podejrzenia nieprawidłowości podczas weterynaryjnej kontroli granicznej.

8. Kontrola nasion i zbóż pod kątem GMO. Czy importowane nasiona roślin oraz zboża są kontrolowane pod kątem obecności organizmów genetycznie modyfikowanych (GMO), a jeśli tak – jakie procedury i metody badawcze są w tym zakresie stosowane?

Nasiona roślin oraz zboża przeznaczone na paszę dla zwierząt wprowadzane na terytorium UE z państw trzecich podlegają kontroli urzędowej na podstawie art. 46 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach⁴ w wyznaczonych punktach kontroli pasz. Kontrola w zakresie obecności organizmów genetycznie modyfikowanych (GMO) jest realizowana zgodnie z przepisami prawa UE.

W przypadku pasz i mieszanek paszowych, które mogą zawierać w swoim składzie organizmy GMO wymagane jest przedstawienie deklaracji obecności GMO oraz rodzaju zastosowanej modyfikacji genetycznej. Dopuszczone do stosowania na terytorium UE genetycznie zmodyfikowane pasze i surowce paszowe ujęte są we Wspólnotowym Rejestrze Genetycznie Zmodyfikowanej Żywności i Pasz prowadzonym przez Komisję Europejską: https://food.ec.europa.eu/plants/genetically-modified-organisms/gmoregister_en.

Kontrole w zakresie GMO są oparte na analizie ryzyka, pobieranie próbek do badań monitoringowych pasz odbywa się zgodnie z Planem Urzędowej Kontroli Pasz, a w przypadku wątpliwości – także w ramach kontroli z podejrzenia.

IJHARS kontroluje z kolei nasiona i zboża przeznaczone wyłącznie na cele spożywcze. W ramach swoich kompetencji IJHARS może kontrolować oznakowanie wprowadzanych do obrotu produktów genetycznie zmodyfikowanych (produktów GMO) oraz genetycznie zmodyfikowanej żywności. W celu weryfikacji znakowania importowanych artykułów rolno-spożywczych, takich jak np. kukurydza, soja – w sytuacji gdy nie są one oznakowane jako GMO, a istnieje ryzyko lub podejrzenie, że produkt ten jest GMO – inspektorzy mogą pobrać próbki do badań laboratoryjnych. Modyfikacje genetyczne, którym mogą podlegać ww. produkty są wymienione w Unijnym Rejestrze Genetycznie Zmodyfikowanej Żywności i Paszy, prowadzonym

⁴ ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 320)

przez Komisję Europejską. Należy nadmienić, że obecnie na terenie UE w obrocie może znajdować się wyłącznie genetycznie zmodyfikowana: bawełna, kukurydza, rzepak, soja i buraki cukrowe.

9. Zielony Ład, ślad węglowy i opłaty emisyjne. Czy w ramach realizacji założeń Europejskiego Zielonego Ładu analizowany jest ślad węglowy produktów rolnych i żywności importowanych do UE, w tym emisje CO powstałe na etapie produkcji z wykorzystaniem maszyn i ciągników rolniczych niespełniających norm EURO 5 lub EURO 6?

10. ETS2 i opodatkowanie emisji z transportu. Czy w związku z planowanym wejściem w życie systemu ETS2 dla transportu przewiduje się naliczanie dodatkowych opłat lub podatków związanych ze śladem węglowym powstałym w procesie produkcji oraz transporcie produktów rolnych i żywności z państw trzecich do Unii Europejskiej?

Na wstępie należy wyjaśnić, że przyjęta w maju 2023 r. nowelizacja dyrektywy 2003/87/WE dokonała rozszerzenia systemu EU ETS. Jednym z jej ważniejszych elementów było ustanowienie równoległego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS2), który ma objąć emisje związane ze spalaniem paliw w sektorze transportu drogowego, sektorze komunalno-bytowym (np. ogrzewaniu budynków) oraz w tzw. sektorach dodatkowych poza systemem EU ETS, w których wykorzystuje się paliwa kopalne do celów wytwarzania energii (np. elektrociepłownie poniżej 20 MW). System ETS2 ma objąć emisje na wczesnym etapie łańcucha dostaw, co oznacza, że obowiązek nabywania uprawnień do emisji będzie spoczywał na dostawcy paliw. W konsekwencji może to wpływać na ceny paliw, a tym samym zwiększyć koszty transportu.

W grudniu 2025 r., w ramach prac nad nowelizacją Europejskiego prawa klimatycznego, osiągnięto porozumienie dotyczące m.in. przesunięcia wejścia w życie systemu ETS2 o rok (od 2028 r.). Decyzja ta ma zapewnić dodatkowy czas na przygotowanie rozwiązań krajowych. Odroczenie było istotnym postulatem Polski. W dyrektywie zawarto pewne wyłączenia, pozostawiając poza systemem paliwa wykorzystywane w niektórych sektorach w tym w rolnictwie, rybołówstwie i transporcie kolejowym.

Z perspektywy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi priorytetem pozostaje zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego oraz utrzymanie stabilności produkcji rolnej. Działania na rzecz redukcji emisji powinny być projektowane w sposób, który nie osłabi potencjału produkcyjnego sektora ani jego konkurencyjności. Jednocześnie zasadne jest wspieranie rozwiązań ograniczających presję środowiskową w rolnictwie i

całym łańcuchu żywnościowym, przy zastosowaniu instrumentów motywacyjnych i odpowiednich zachęt finansowych, zamiast mechanizmów o charakterze wyłącznie restrykcyjnym.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów